

KRÁLOVSKÁ
VĚNNÁ MĚSTA

KRÁLOVSKÉ KLEPY

ANEB ZA OPONOU KORUNY

2025

Volnočasový
magazín

DVŮR KRÁLOVÉ NAD LABEM • HRADEC KRÁLOVÉ • CHRUDIM • JAROMĚŘ • MĚLNÍK • NOVÝ BYDŽOV • POLIČKA • TRUTNOV • VYSOKÉ MÝTO

720 LET KRÁLOVSKÝCH VĚNNÝCH MĚST

Svazek devíti měst Královská věnná města si v roce 2025 připomene 720 let existence. Královská věnná města patří k nejkrásnějším a nejzajímavějším českým městům. Jedná se o devět měst ve východních Čechách s výjimkou středočeského Mělníka, která čeští králové od 14. století postupně věnovali svým manželkám k užitku a jejich potřebám. Královskými věnnými městy jsou: Dvůr Králové nad Labem, Hradec Králové, Chrudim, Jaroměř, Mělník, Nový Bydžov, Polička, Trutnov a Vysoké Mýto.

Věnná města byla důležitým zdrojem příjmů českých královen. Z měst se vybíralo tzv. šosovné neboli daň, která se královnám odváděla dvakrát ročně. Kromě peněžních dávek se až na královnin stůl dostaly dary naturální, prostě vše, co města produkovala a čím se mohla pochlubit. Jednalo se často o vybrané komodity, delikatesy a pochutiny. Pro královny byla města i místem zábavy, stejně jako útočištěm, kam se uchýlovaly v těžkých chvílích. Spojení těchto devíti měst není postaveno jen na bohaté historii, o čemž svědčí již více než čtvrtstoletí úspěšné novodobé spolupráce. Kromě toho všechna města nabízejí i aktivní vyžití, krásné výlety do přírody, vyjížďky na kolech nebo třeba zajímavá místa pro gastrouturistiku.

vennamesta.cz

HISTORIE ZAČALA U KRÁLE VÁCLAVA II.

Václav II., šestý český král z rodu Přemyslovců, syn krále železného a zlatého Přemysla Otakara II. a Kunhuty Uherské, byl silně poznamenán předčasnou smrtí otce na Moravském poli v roce 1278 a tíživým dětstvím v internaci vlastním příbuzným Otou V. Braniborským. V roce 1283 se podařilo českým velmožům vymoci návrat krále do Čech, kde se dostal do vlivu nového partnera své matky, Záviše z Falkenštejna. Nakonec je Záviš v roce 1290 před Hlubokou popraven a Václav se ujímá samostatné vlády.

Svoji politiku opřel zejména o bohatství kutnohorských stříbrných dolů a o novou minci raženou tamtéž – pražský groš. Václav II. byl významným hráčem na říšském poli a expanzi přemyslovského státu na rozdíl od otce nesměřoval do rakouských zemí, ale zejména do Polska. V roce 1300 získal polskou korunu a v roce 1301, i díky bohatosti stříbrných dolů a úplatkům, uherskou korunu pro svého syna.

S Václavovou vládou je spjato i celkové oživení ekonomiky a mohutná vlna zakládání měst. Král Václav II. se musel po roce 1300 bránit protipřemyslovské koalici římského krále Albrechta I. Habsburského, uherského pretendenta trůnu Karla Roberta z Anjou a zájemce o polský trůn Vladislava Lokýtky. Nepřátelskému vojsku se Češi v roce 1304 dokázali ubránit. Velkého vítězství už však tuberkulózou sužovaný král nedokázal využít a o několik měsíců později, 21. 6. 1305 v pouhých 34 letech zemřel.

I když snahy zabezpečit živobytí královen-vdov měli již předchozí přemyslovští králové, byla to teprve manželka Václava II. – Eliška Rejčka, která získala první věnná města – Hradec Králové, Chrudim a Vysoké Mýto.

DVŮR KRÁLOVÉ NAD LABEM
grundle neboli mřenky

JAROMĚŘ
lososi

KRÁLOVNY VĚNNÝCH MĚST

Sňatky králů a císařů měly vždy zásadní politickou funkci a v dějinách zemí a říší se uzavíraly kvůli získání území, za účelem upevnění spojení, odvrácení hrozby války a samozřejmě také pro zajištění pokračování rodu. Jen výjimečně převážil cit nad rozumem a sňatek byl uzavřen z nějakého romantického důvodu. Je ale pravdou, že některá manželství byla naplněna láskou a vzájemnou úctou. Ačkoliv patřily svým postavením k nejvyšší společnosti, protože byly manželkami knížat, králů a císařů, nikdy jim nebyla kronikáři a letopisci věnována taková pozornost jako jejich mužským protějškům. Samy vznešeného původu, většinou se do knížecích či královských rodů dostávaly politickými sňatky někdy již v dětství, jindy v zastoupení. Hlavně se od nich očekávalo, že manželovi zajistí dědice, pokud možno mužského rodu, byly ovšem výjimky, kdy v partnerství vládla náklonnost a hluboká láska. Aby nebyly zcela majetkově závislé na vůli vladaře a jeho osudu, zvláště v jeho nepřítomnosti či dokonce v případě jeho skonu, ustálil se již v dávných dobách zvyk opatřit manželkám panovníka dostatečné zázemí a prostředky prostřednictvím vybraných královských věnných měst.

Ve věnných městech české královny nacházely bezpečné zázemí v nepřítomnosti krále nebo když ovdověly. Města jim odváděla daně dvakrát do roka, tak zvané šosovné. O Vánocích a o Velikonocích byly na královský dvůr posílány naturálie (z Mělníka víno, ze Dvora Králové mřenky (grundle), z Hradce Králové bažanti, z Chrudimi pšenice na mouku, z Jaroměře lososi, z Nového Bydžova raci, z Poličky oves, z Trutnova plátno, z Vysokého Mýta pstruzi). Pokud ve svém městě královna pobývala, přiváděla si s sebou svůj dvůr a služebnictvo. Význam a prosperita těchto sídel přítomností královny a jejího dvora vzrůstaly.

Z roku 1714 pochází toto právní ukotvení královských věnných měst:

„Věnná města náležejí ke statkům a důchodům korunním, nad nimiž královně nenáleží dědičné panství, nýbrž toliko – ususfructus quibusdam juri-bus stipatus – po čas života jejího za tím účelem, aby měla zabezpečeny na vdovství residenci a výživu. Proto nemůže města zastaviti neb odciziti od koruny, leč se svolením krále a stavů. Proto také měšťané skládají přísahu věrnosti jí a králi.“

V magazínu, který nyní držíte v ruce, si připomenete některé z českých královen z trochu jiného pohledu. Stanou se průvodkyněmi po Královských věnných městech a poznáte je více i z jejich lidské stránky. Přejeme příjemné čtení a věříme, že magazín bude inspirací pro vaše letní výlety.

HRADEC KRÁLOVÉ
bažanti z místních
bažantnic

CHRUDEM
pšenice na pečení i do piva

ELIŠKA
REJČKA

ŽOFIE
BAVORSKÁ

JOHANA
Z ROŽMITÁLU

MARIE
HABSBURSKÁ

ANNA
TYROLSKÁ

1288

1346
nebo
1347

1376

1390
nebo
1395

cca
1430

1503

1505

1528

1585

ELIŠKA
POMOŘANSKÁ

BARBORA
CELSKÁ

ANNA
JAGELLONSKÁ

MARIE
ŠPANĚLSKÁ

NOVÝ BYDŽOV
raci

MĚLNÍK
víno z Polabí

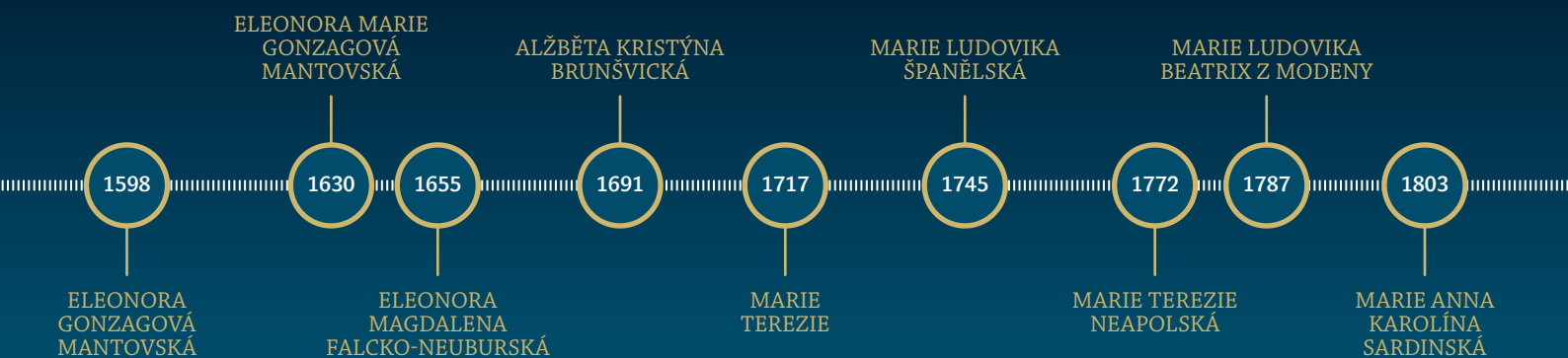

POLIČKA
oves pro koně i na chutné kaše

TRUTNOV
kvalitní lněné plátno

VYSOKÉ MÝTO
pstruzi, na kterých si pochutnal i císařpán

DVŮR KRÁLOVÉ NAD LABEM a Žofie Bavorská

- Měla bezdětné manželství.
- Spojena s legendou o Janu Nepomuckém.
- Inklinovala k husitskému hnutí.
- Měla zálibu ve stavitelství.

Jsem Žofie Bavorská, narodila jsem se roku 1376 v Mnichově, ale vyrůstala jsem na hradě Landsbutu u svého strýce Fridricha. Díky strýci jsem se také ve svých 12 letech poprvé setkala s mým nastávajícím manželem, Václavem IV. Zpočátku byl náš vztah láskyplný, ale bohužel bylo naše manželství bezdětné, což vedlo k neshodám. Mým zpovědníkem byl Jan Nepomucký, Václav na mě žárlil a nutil jej vyžradit zpovědní tajemství. Jan však nic neřekl a zemřel mučednickou smrtí. Velmi mi učarovala učení Jana Husa, byla jsem jeho posluchačkou a obdivovatelkou. Měla jsem velkou zálibu ve stavitelství, nechala jsem postavit arciděkanství kostel Nanebevzetí P. Marie v Chrudimi a trojlodí chrámu sv. Jana Křtitele ve Dvoře Králové nad Labem. Právě po tomto městě vás dnes provedu. Byla jsem římskou a českou královnou. Zemřela jsem roku 1425 v Bratislavě.

Vítejte v malebném kraji Podkrkonoší. Můžete se zde toulat po turistických cestách, zdolávat kopce a odpočinout si při cestách údolím, ať už pěšky nebo na kole. Nahlédnete společně do dávné historie, do Afriky a zastavíme se i na plovárně. Objeďte všechny poklady, které toto město ukrývá.

PRAVDA NEBO FALZUM? NÁLEZ RUKOPISU ROZDĚLIL SPOLEČNOST

Kdo by neslyšel o nález rukopisů, které měly významný vliv na dění v národním obrození! Jeden z rukopisů „objevil“ v klenuté kobce kostelní věže sv. Jana Křtitele v roce 1817 Václav Hanka. O jeho pravosti se dodnes vedu spory, ale v době nálezů to byla opravdová senzace, která rozproudila debatu a dlouho rozdělovala společnost.

Na místo „nálezů“ se můžete podívat v rámci prohlídky kostela sv. Jana Křtitele, na jehož dostavbě má zásluhu i Žofie Bavorská. Kostel je gotický, věž k němu byla přistavěna v roce 1644. Měří 64 metrů a má hned 3 zvony ze 16. století. Při prohlídce navštívíte i byt hlásného ve věži. Věž kostela je v letních měsících zpřístupněna veřejnosti a můžete se z ní rozhlédnout do širokého kraje.

Ozvěny rukopisu na nás čekají i při historické procházce městem, kterou začneme na náměstí T. G. Masaryka. Uprostřed náměstí stojí Mariánské sousoší, které má podobu bohatě zdobené rokokové pyramidy. Sochařskou památkou z roku 1857 je kašna se sochou Záboje, který je postavou z Rukopisu královédvorského. Dominantou náměstí jsou renesanční budova Staré radnice a budova spořitelny. Přes náměstí T. G. Masaryka vedou dvě mobilní aplikace, které vás provedou po nejzajímavějších místech v centru města.

VÁNOCE BEZ KONCE

Kdo by nechtěl mít Vánoce celý rok a užívat si sváteční náladu a třpytivou krásu ozdob. Objeďte poklad, který se ukrývá za krásným barokním portálem. Za ním se nachází

Městské muzeum Dvora Králové nad Labem a v něm expozice věnovaná vánočním ozdobám. Ozdoby různých tvarů, velikostí a typů jsou uloženy v důmyslných šuplíkách a skříňkách, které můžete objevovat. Nahlédněte také do perlařské dílničky. Druhá část expozice představuje jakousi „vzorkovnu“ výrobků. Je zde k vidění výběr vánočních ozdob od 30. let 20. století do současnosti.

— www.muzeumdk.cz

Další třpytivou krásu můžete obdivovat při návštěvě rodinné firmy Ozdoba a firmy Vánoční ozdoby Dvůr Králové nad Labem. Uvidíte jemnou práci ruční výroby skleněných ozdob a nahlédnete pod ruce šikovným mistrům sklářům.

— www.ozdoba.cz — www.vanocniozdoby.cz

KRÁSA TEXTILNÍHO TISKU

Všechny dámy milují krásné látky, pojďme se podívat pod ruce mistrům tiskařům, designérům, rytcům a vzorkařům. V prostorách bývalých dílen na Střední průmyslové škole na nábřeží Jiřího Wolkeho jsou umístěny exponáty, které návštěvníkům přiblíží způsoby,

druhy a možnosti potisku textilu. Obdivovat můžete původní stroje, množství vzorníků, látek či modrotiskovou dílnu. Pro návštěvníky je připravená malá tiskařská dílna, kde si mohou pomoci ručně vyráběných forem ozdobit látku podle vlastní fantazie.

— www.muzeumdk.cz

NA SAFARI MEZI DIVOU ZVĚŘ

Ve Dvoře Králové nad Labem se nachází kousek Afriky. Ptáte se, jak je to možné? Ty pravé africké zážitky na vás čekají v Safari Parku Dvůr Králové. Užijte si opravdové safari mezi volně se pohybujícími stády zvířat a jediné Lvi safari ve střední Evropě. Pěšky se projdete mezi největší skupinu chovaných žiraf mimo Afriku, nebo k nosorožcům, jejichž chovem se dvorský Safari Park proslavil.

— www.safaripark.cz

RÝŽOVÁNÍ ZLATA A SPOUSTA KRÁSNÝCH MINERÁLŮ

Která dáma by nemilovala drahé a krásné kameny! Obdivovat je můžete v Galerii minerálů, kde je vystaveno tisíce unikátních

exponátů z celého světa. A dokonce si zde vyzkoušíte i rýžování granátů a zlata (pyritu) na zapůjčených rýžovacích talířích. Díky nim můžete objevit svůj vlastní poklad.

— www.mineral-blaha.cz

ZCHLADETE SE NA PLOVÁRNĚ A UŽIJTE SI ATMOSFÉRU 30. LET MINULÉHO STOLETÍ

Královédvorská plovárna Tyršovo koupaliště vás přenesení do 30. let minulého století. Koupaliště přivítalo první návštěvníky v roce 1933, prošlo rozsáhlou rekonstrukcí, ale z pohodové atmosféry minulých časů nic neztratilo. Před sluníčkem se můžete schovat ve stínu stromů, které plovárnu obklopují, nebo se osvěžit ve vodě jednoho ze dvou velkých bazénů.

TIPY NA VÝLETY V OKOLÍ DVORA KRÁLOVÉ NAD LABEM

Několik kilometrů od Dvora Králové nad Labem, proti proudu řeky Labe, se nachází přehrada Les Království, jedna z nejkrásnějších přehrad v Čechách. Jako pohádka působí přehradní hráz, věže, dům hrázného, vodní plocha i okolní rozsáhlé lesní porosty.

Objevte voňavý poklad, který se skrývá v barokním areálu v Žirči, jehož součástí je 300 let stará bylinková zahrada se spoustou léčivých květin. Navštívit můžete také expozici historie cyklistiky, která se nachází v barokním interiéru sýpky. Rozsáhlá sbírka představí staré velocipedy či závodní kola.

PO STOPÁCH POKLADU KRÁLOVÉDVORSKÉHO

Vyzvedněte si v informačním centru herní plán a vyrazte na dobrodružnou procházku městem. Pokud vylouštíte všechny indicie, naleznete část pokladu.

— www.dvurkralove.cz/poklad

Zapíšte si do kalendáře

25. 6. | Dvůrfest a Den pro rodinu | www.hankuv-dum.cz, www.dnyprorodinu.cz

2. 7., 16. 7., 30. 7., 13. 8., 27. 8. | Letní kino před divadlem | www.hankuv-dum.cz

9. 7., 23. 7., 6. 8., 20. 8. | Královédvorské hudební léto | www.hankuv-dum.cz

21.–27. 7. | Africké dny | www.safaripark.cz

9. 9. | Den sociálních služeb a Den zdraví | www.mudk.cz

27. 9. | Svatováclavské posvícení | www.hankuv-dum.cz

HRADEC KRÁLOVÉ a Eliška Rejčka

Důstojné dámy, urození páni, i vy malí šlechtici, vítejte v Hradci Králové – ve městě, které jsem nazývala svým. Jsem Richenza Alžběta, česká a polská královna, ale spíš mě znáte pod jménem Eliška Rejčka. Na dobu, ze které pocházím, jsem prožila relativně dlouhý život. Lidé okolo mě už takové štěstí neměli. Narodila jsem se v roce 1288 v Poznani jako jediná dcera polského krále. Brzy na to mi zemřela matka. Dětství jsem tak strávila v cisterciáckém klášteře pod dohledem své tety. Mým prvním manželem se stal ovdovělý český král Václav II., bylo mi 12 let. Narodila se nám dcera Anežka, ale už v 17 letech jsem ovdověla. Velmi brzy na to jsem se stala ženou nového českého krále Rudolfa Habsburského. Ale po roce jsem ovdověla znovu. I když ani jedno manželství netrvalo dlouho, manželé mě stihli velmi dobře zajistit. Jako první královna jsem získala pět českých věnných měst. A to bylo velké štěstí, protože kvůli velmi špatným vztahům s Přemyslovny jsem musela opustit Pražský hrad. Usadila jsem se proto v jednom z mých měst, v Hradci Králové. Nechala jsem tu postavit chrám sv. Ducha, mohutný symbol víry, hrdosti i mého

vztahu k tomuto městu. A navíc jsem tu poznala svého dalšího životního partnera, Jindřicha z Lipé. S ním jsem se později přesunula do Brna, kde jsme prožili několik šťastných let, než, a to už asi všichni čekáte, zemřel. V roce 1333 jsem zemřela i já.

Letos si Hradec připomíná **800 let od první písemné zmínky**. A to je potřeba oslavit! Ať už přijedete za historií, divadlem, za zábavou pro celou rodinu nebo si půjdte jen tak odpočnout do parku s piknikovou dekou, Hradec Králové vás přijme s otevřenou náručí. Stejně jako kdysi mě. Navštivte www.hk800.cz a staňte se součástí oslav.

- Dvakrát ovdověla, poprvé už v 17 letech.
- Měla jednu dceru.
- Jako první královna získala pět českých věnných měst.
- Měla špatné vztahy s Přemyslovny, kvůli kterým musela opustit Pražský hrad.

CO NESMÍTE VYNECHAT

Jednou z nejvýznamnějších místních památek je **Katedrála sv. Ducha**. Tento gotický chrám, jak už jsem zmínila, jsem založila já sama v roce 1307. Dodnes je duchovní dominantou města a sídelním kostelem královéhradeckého biskupství. Uvnitř na vás dýchne důstojnost i historie, venku vás uchvátí cihlová monumentalita.

Renesanční dominantou města je **Bílá věž**, která je se 72 metry zároveň i nejvyšší stavbou. Svě jméno získala díky zářivé barvě horečného pískovce, ze kterého je postavena. Z ochozu se vám otevře nádherný výhled. Ve svých útrokách ukrývá přes 500 let starý zvon Augustin, třetí největší historický zvon České republiky, unikátní skleněný model věže a původní hodinový stroj sestavený Josefem Božkem v roce 1829. Kromě klasických prohlídek si tu můžete vychutnat neopakovatelnou atmosféru probouzejícího se města, nebo naopak vyrazit na noční prohlídku.

— www.bilavez.cz

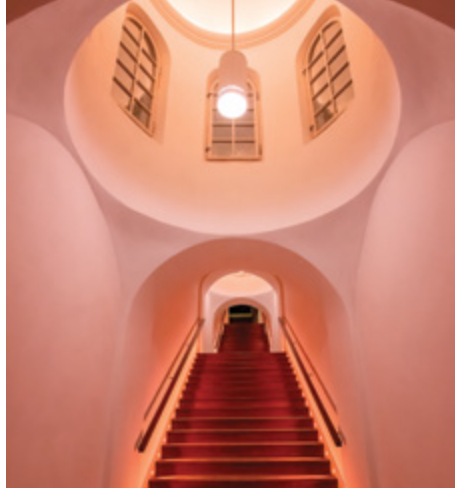
DALŠÍ ARCHITEKTONICKÉ POKLADY

Monumentální budova **Muzea východních Čech** je národní kulturní památka, která vznikla z pera architekta Jana Kotěry. Budovu můžete obdivovat nejen zvenku, ale za návštěvu stojí i vnitřní expozice a bohaté sbírky mapující historii regionu. Projděte si třeba tematickou výstavu K městu českých královen. Unikátní secesní budova **malé vodní elektrárny Hučák** zásobuje okolí

elektrinou už od roku 1910. Tady zjistíte, že i energetika může být krásná. Expozice vám přiblíží obnovitelné zdroje a principy výroby elektřiny. Těšte se na interaktivní exponáty, laboratoř s pokusy i virtuální realitu. V romantickém zákoutí Jiráskových sadů najdete roubený poklad přenesený z východoslovenské vsi. **Kostel sv. Mikuláše** byl poprvé otevřen v roce 1935 jako památník padlým v první světové válce. Moderní architekturu zastupuje **Sbor kněze Ambrože**, chrám Církve československé husitské s unikátním interiérem, který spojuje spiritualitu s jednoduchou krásou. V letošním roce bude uvedena do provozu koncertní zvonohra, která je unikátem v celé České republice. Minout byste neměli ani kryté empírové schodiště **Bono publico**.

— www.muzeumhk.cz — www.svetenergie.cz

PO STOPÁCH HISTORIE

Ta nejzajímavější místa můžete poznávat v rámci několika značených procházek nebo se můžete vydat na tematické procházky. Okruh „**Historické město**“ mapuje stavební období města od gotiky do 19. století. Procházka „**Po stopách hradeckých lvů**“ vám prozradí, proč byla postava lva v minulosti tak často používána v Hradci Králové k výzdobě mnoha veřejných prostor. Objevte také „**Hradecké věže a věžičky**“. Ty představují dominanty města i jednotlivých objektů. Dnes je z nich krásný výhled, ale v minulosti sloužily třeba jako ohlašovny požárů, celnice, zvonice, rezervoáry vody nebo vězení.

ZA KULTUROU A ZÁBAVOU

Že jsou loutky jen pro děti? Představení **loutkového Divadla Drak** vás přesvědčí o opaku. Profesionální soubor a originální inscenace si získaly diváky všech věkových kategorií po celém světě. Divadlo také zastřešuje interaktivní muzeum s divadelní laboratoří Labyrint Divadla Drak. Pokud vás baví spíš filmy, vychutnejte si je pod širým nebem v rámci programu **Letního kina Šírák**. A pokud to někde opravdu žije, je to na břehu Labe. Tady totiž probíhá po celý rok **cyklus akcí na Královéhradeckých nábrežích**. Můžete si tu užít hudební koncerty, pořídit farmářské dobroty, vyrazit na food festival, nebo si třeba zasportovat.

— www.draktheatre.cz

LVÍČEK GUSTÍK A SVĚT PRO DĚTI

Hradec Králové je město i pro malé rytíře a princezny. **Lvíček Gustík** vás provede po zajímavostech, připravil speciální trasy pro děti i zábavné interaktivní úkoly. A pokud máte doma milovníky vláček, neměli byste minout

dětskou železnici. Tu najdete v parku na náměstí 5. května hned vedle kotviště parníčků.

— www.gustik.cz

I VE MĚSTĚ SE DÁ ODPOČINOUT V PŘÍRODĚ

Vydejte se do přírody jen pár minut od centra. Za nejkrásnější hradecký park jsou považovány **Jiráskovy sady**. Nejrozsáhlejší jsou rozhodně **Šimkovy sady**, které se rozprostírají na 18 ha. Návrh anglického parku s umělými jezírky zpracoval v roce 1925 Josef Gočár. Sady jsou dodnes oblíbeným místem k procházkám i k aktivnímu odpočinku. Příjemnou relaxační zónu v pásu kolem historického jádra tvoří **Terasy Karla Otčenáška**, které stojí na místě původního středověkého opevnění, a **Terasy Pod Karmovnickými domy**.

Městské lesy, které jsou označovány jako „zelené plíce města“, jsou skvělým místem, kde trávit volný čas, odpočinout si a užít si spoustu zábavy. — www.mestske-lesy.cz

VYRAZTE NA PROJÍŽDKU, NA KOLE I NA LODI

Je něco víc královského, než si projet historické centrum města na lodi? Na pravém břehu Labe, naproti Městským lázním, kotví několik Labských kolesových parníčků. Během hodinové plavby se pokocháte výhledem na všechny hradecké dominanty i romantická zákoutí.

Hradec Králové a jeho okolí je díky rovinnému terénu jako stvořené pro objevování okolí na kole. Naštěstí už nejsme v 19. století, takže na Labskou stezku může vyrazit klidně celá rodina. Po ní dojedete až k unikátnímu baroknímu komplexu bývalých lázní Kuks.

CHRUDIM a Alžběta Stuartovna

- Zimní královna.
- Měla 13 dětí.
- Přinesla do Čech francouzskou módu.
- Češi však její styl oblékání a chování odsuzovali.

Těší mě, jsem Alžběta Stuartovna a budu vaší průvodkyní po krásách města Chrudim, které bylo jedním z mých věnných měst. Narodila jsem se roku 1596 ve Skotsku, mým otcem byl skotský a později i anglický král, Jakub I. Stuart. Pojmenoval mě po anglické královně Alžbětě I., jež království toužil zdědit (a také se mu to podařilo). V roce 1619 jsem se stala „Zimní královnou“, provdala jsem se za Fridricha Falckého, naše svatba byla velkolepá! Plná ohňostrojů a maškarního veselí. Měli jsme společně 13 dětí! S rodinou jsme se přestěhovali do Prahy, kam jsem přinesla francouzskou kulturu a haute couture. V českém království se mi však příliš nelíbilo, Pražany pohoršoval můj styl oblékání a uvolněné mravy. Většinu života jsem prožila v exilu, kam jsem musela uprchnout (ve vysokém stupni těhotenství) po Bitvě na Bílé hoře. Zemřela jsem v Londýně v roce 1662 a jsem pochována ve Westminsterském opatství.

Mesdames et messieurs, vítejte v Chrudimi, ve městě s krásným historickým centrem, po kterém budeme společně korzovat. Otevřeme truhlu s poklady, ve které se skrývají barokní skvosty, cenné loutky z celého světa nebo zázračný obraz.

CHRUDIM: ATHÉNY VÝCHODNÍCH ČECH

Pro svou bohatou kulturní a dodnes žijící tradici je Chrudim známá rovněž jako „Athény východních Čech“. Chrudim láká již zdálky svým typickým panoramatem, kterému dominuje kostel Nanebevzetí Panny Marie. Kostel je původně gotickou stavbou na románských základech, který prošel novogotickou úpravou. Dvakrát do něj udeřil blesk (jednou dokonce roztavil kostelní zvony)! V interiéru kostela najdete i zázračný obraz sv. Salvátora, který je opředený legendou. Podle ní z něj tekla opravdová krev.

KOUSEK ITÁLIE PLNÝ LOUTEK

Mydlářovský dům zaujme na první pohled svojí arkádovou lodžíí, bohatou výzdobou s reliéfy stojících a ležících postav. Jeho stavebníkem byl bohatý chrudimský mydlář a svícník Matěj Mydlář z Vysokého Mýta. Pohled na tento dům vás pocitově přenes

HISTORIE MĚSTA S AUTENTICKÝM ZÁŽITKEM

Během prohlídky Regionálního muzea v Chrudimi prochází návštěvník temným koridorem, ve kterém postupně objevuje dvanáct prostorových scén. Díky nim se návštěvníci například zúčastní žárového pohřbu matky v pravěku, uvidí ničení knih páterem Koniášem a setkají se s Františkem Josefem I. při jeho návštěvě Chrudimě.

— www.muzeumcr.cz

do slunné Itálie! Dnes sídlí v Mydlářovském domě Muzeum loutkářských kultur, kde na vás čekají loutky z celého světa. Kromě zajímavé expozice, která přibližuje historii českého loutkářství, si můžete i sami vyzkoušet, jak se hraje loutkové divadlo. Kromě českých loutek budete obdivovat i loutky africké, japonské obličejové divadelní masky či vietnamskou vodní loutku.

— www.puppets.cz

ZA BAROKNÍMI POKLADY

Možná jste nevěděli, že Chrudim byla významným mimopražským centrem barokního sochařství, přesvědčit se o tom můžete v Muzeu barokních soch. Toto muzeum se nachází ve zrekonstruovaných prostorách kostela sv. Josefa v areálu bývalého kapucínského kláštera. Obdivovat můžete sochy z konce 17. a začátku 18. století. Součástí

muzea je také nová expozice pro nebojácné děti. Navštivte podzemní labyrint a posvitte si na tajemství starých chrudimských pověstí a získáte indicie k odhalení bájněho pokladu. — www.barokochrudim.cz

Město můžete prozkoumat i zábavně díky questové hře Šifra mistra Ressela nebo hledejte Tři klíče k chrudimskému pokladu.

PROJÍŽDKA NA SPANILÉM OŘÍ ČI NA DVOJKOLCE

Rekreační lesy Podhůra se rozprostírají asi tři kilometry jižně od města Chrudim na okraji Chráněné krajinné oblasti Železné hory. Milovníci cyklistiky se mohou vydat jednou z tras, která křížuje zdejší lesy. Pro ostatní je k dispozici upravená síť turistických, naučných stezek a hiposteze, které doplňuje řada atrakcí i přírodních zajímavostí. Součástí areálu je také rozhledna Bára vysoká 25, 7 metrů. Díky své atypické a unikátní konstrukci tvaru trojbokého jehlanu se jedná o naprosto ojedinělou stavbu. Nedaleko rozhledny se letos nově otevřel Rodinný park Podhůra s 3D bludištěm. Tvoří jej lávky mezi domečky ukotvené na dřevěných sloupech. Lávky se proplétají v různých výškách. — www.lesychrudim.cz

Zapište si do kalendáře

27. 6.–3. 7. | Loutkářská Chrudim | www.loutkarskachrudim.cz

15.–17. 8. | Letní barokní scéna | www.barokochrudim.cz

24.–31. 8. | Zlatá Pecka | www.zpfestival.cz

5.–7. 9. | Dožínky | www.chrudimskabeseda.cz

13. 9. | Dny otevřených dveří památek a Chrudim (o)žije | www.chrudimskabeseda.cz

JAROMĚŘ a Isabela Parmská

Vítejte v Jaroměři a dovolte, abych se představila. Jsem Isabela Parmská a narodila jsem se 31. prosince roku 1741 v Madridu do významné rodiny. Mí dědečkové byli španělský král Karel IV. a francouzský král Ludvík XV. Byla jsem vždy spíš melancholický typ, ráda jsem hrála na housle a pročítala knihy teologů a filosofů. Po smrti mé matky, která mě porodila v pouhých 14 letech, a kterou jsem velmi milovala, mě

temné myšlenky už nikdy pořádně neopustily. Rok poté, ve věku 18 let, jsem byla provdána za rakouského arcivévodu Josefa, budoucího císaře Svaté říše římské. Brzy jsem okouzila celý vídeňský dvůr. A to nejen svým půvabem, ale i inteligencí. Ve volných chvílích jsem třeba ráda řešila složité matematické úlohy. Hluboce mě miloval i můj manžel. Já jsem ale jeho city nemohla opětovat. Mé srdce totiž patřilo jeho sestře, Marii Kristýně. S Josefem jsme měli dvě dcery. Marie Terezie, pojmenovaná po své slavné babičce, zemřela v osmi letech na zápal plic. Druhorozená dcera, Marie Kristýna, kterou jsem pojmenovala po své zakázané lásce a zároveň švagrové, zemřela při porodu. A já jsem ji velmi brzy následovala, když jsem v necelých dvaadvaceti letech v roce 1763 zemřela na neštovice.

Ačkoliv můj život netrval dlouho, zanechala jsem ve vzpomínkách lidí hlubokou stopu. A tu ve vás jistě zanechá i mé věnné město, Jaroměř. Stejně jako já, je to místo mnoha tváří. Na své si tu přijdou milovníci historie, vojenství, kultury, ale i přírody. A já vás ráda provedu těmi nejzajímavějšími zákoutími.

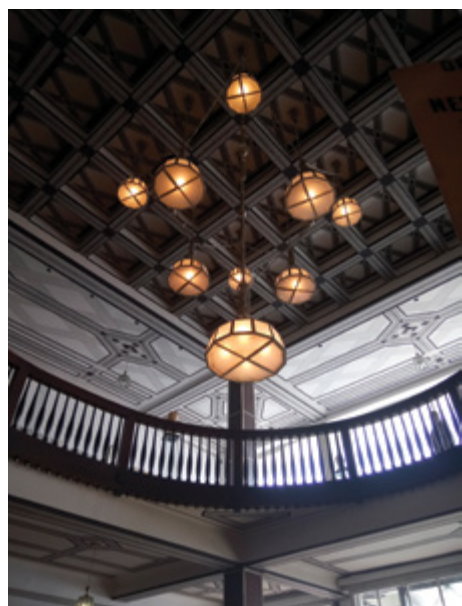
- Měla dvě děti, ale ani jedno se nedožilo dospělosti.
- Byla proslulá svým půvabem a inteligencí, ale také melancholickou povahou.
- Milovala sestru svého manžela.

CO V JAROMĚŘI ROZHODNĚ NEVYNECHAT?

Wenkův dům – muzeum, kde se obchod mění v příběh

Městské muzeum v Jaroměřsi sídlí v prostorách bývalého obchodního domu firmy A. Wenke a syn, jeho autorem je přední český architekt Josef Gočár. V originální funkcionalistické budově, která je dnes národní kulturní památkou, se dozvíte, jak vypadalo podnikání v době, kdy elegance a ruční práce šly ruku v ruce. V přízemí vznikla nová stálá expozice, která vás přenesení do dob největší slávy prvního jaroměřského velkoobchodu a seznámí vás s životním příběhem rodiny Wenke. Expozice obsahuje spoustu interaktivních prvků, které potěší zejména dětské návštěvníky. Součástí je také tvořivá dílna a prodejní pultík, kde si můžou děti vzájemně prodávat mušlové a galanterní zboží nebo ozdobné kartonáže, což byly hlavní prodejní artikly. V prvním patře na-

jdete stálou expozici věnovanou předním místním rodákům – umělcům Josefovi Šimovi, Otakarovi Španielovi a Josefovi Wagnerovi. Během roku se tu představí také několik dočasných výstav. Do konce října 2025 zde najdete výstavu Stíny války, která přibližuje život obyvatel Jaroměře a Josefova, který byl poznamenán druhou světovou válkou.

Výtopna – sen každého železničního fanouška

Lokomotivy, které pamatují císaře pána, i mašinky z 80. let – ve Výtopně Jaroměř najdete potěšení všichni milovníci železnice. Muzeum najdete tematicky hned u vlakového nádraží a můžete se těšit na parní, motorové i elektrické lokomotivy, drezíny, návěštídlá a další zajímavosti ze života na kolejích. Pravidelně tu navíc pořádají nostalgické jízdy, a to nejen s parními lokomotivami.

Ženy a válka – výstava, která má sílu

V josefovském Bastionu X najdete, mimo jiné, výstavu Josefov 1939–1945 s podtitulem Ženy ve válce, která je součástí Oslav osvobození Jaroměřska. Ukazuje, že nejen muži nosili uniformu, a připomíná, jak vypadalo každodenní hrdinství. Výstava je otevřená od dubna do října 2025.

Pevnost Josefov – pro ženy s odvahou

Ne každá dáma musí mít v ruce vějíř. Některé mají raději šavli. Pevnostní město Josefov vás vtáhne do historie vojenství, strategie a každodenního života v kasárnách. To založil v roce 1780 můj manžel, císař Josef II., k obraně před rozpínavým pruským nepřítelem. Fungovalo ale spíš jako zázemí pro

skladování vojenských zásob. Pevnost je pozoruhodná svým vnitřním uspořádáním vojenských a civilních budov a jejich jednotným vzhledem. Součástí byla také 45 km dlouhá síť podzemních chodeb. Jejich část si můžete projít v rámci prohlídky Bastionem I, která vás vrátí do dob největší slávy pevnosti.

Josefovské louky – příroda jako z pohádky

Pokud toužíte spíš po klidu a zpěvu ptáků, zamiřte do Ptačího parku Josefovské louky. Potkáte tu divoké koně, pratury a na obloze možná zahlédnete i vzácného orla nebo čejku. Můžete sem vyrazit pěšky přímo z Josefova po zelené turistické značce.

Zapište si do kalendáře

7. 6. | Noční příroda Josefovských luk | www.jarojaromer.cz

14. 6. | Setkání v trávě | www.divadlojaromer.cz

11. 7. | Oživlý Josefov | www.pevnostjosefov.cz

29. 8. | Noc netopýrů v Josefově a na Josefovských loukách X

6. 9. | Dožínkový den | www.jaromer-josefov.cz

21. 9. | Festival vína | www.jaromer-josefov.cz

MĚLNÍK a Barbora Celjská

- Manželka Zikmunda Lucemburského.
- Kolovaly o ní pomluvy týkající se nemravnosti.
- Založila s manželem Řád zlatého draka.
- Věnovala se alchymii a astrologii.

Jsem Barbora Celjská, narodila jsem se pravděpodobně v roce 1390 ve slovinském Celje a zemřela jsem roku 1451 v mém věnném městě, v Mělníku. Byla jsem českou a uherskou královnou a římskou císařovnou. Mým manželem byl Zikmund I. Lucemburský, byla jsem jeho druhou ženou. V době našeho sňatku mi bylo 15 let a Zikmundovi 40. Moje křehká krása a Zikmundova mužnost z nás i přes věkový rozdíl dělaly jeden z nejkrásnějších párů tehdejší Evropy. U příležitosti našeho sňatku byl založen Řád zlatého draka, řád boje proti nevěřícím, zejména Turkům. Řád patřil ve své době k nejvýznamnějším světským rytířským řádům. Měli jsme jednoho potomka, dceru Alžbětu (Lucemburskou). S manželem jsme měli několik roztržek, po jedné pomluvě jsem byla dokonce na chvíli vykázána i s dcerou od královského dvora. Po smrti Zikmunda jsem se rozváděla i s Alžbětou, obě jsme si činily nárok na královský trůn, Alžběta vyhrála. Odešla jsem pak do svého věnného města Mělníka a politika mě už nezajímala. Věnovala jsem se jiným zálibám, astrologii a alchymii. Zemřela jsem v 60 letech během morové epidemie. Můj pohřeb byl poctou královně a křesťance, který částečně vyvracel mojí údajnou nemravnost a kacířství.

Přijměte pozvánku do mého milovaného Mělníka, který se stal mým útočištěm.

SVĚTOVÁ SBÍRKA MAP, KAPLE SV. LUDMILY NEBO SKVĚLÉ VÍNO

Všechny tyto poklady na vás čekají v mělnickém zámku, ve kterém žilo v minulosti hned 23 českých královen a princezen. Navštívit zde můžete například Velký sál s jedinečnou sbírkou map všech evropských měst 17. století. Podobnou sbírku vlastní pouze švédský král Karel XVI. Gustav! Za prohlídku jistě stojí i slavná Kaple, zasvěcená svaté Ludmile nebo Velká jídelna svatého Václava, která je zdobena zlatem či dětský pokoj s hračkami a nábytkem z konce 19. století. A bylo by škoda vynechat podzemí. Zámecké sklepy ze 14. století se rozkládají ve třech podlažích a na návštěvníky zde čeká i vinná degustace.

— www.lobkowicz-melnik.cz

KOSTI POSKLÁDANÉ DO TVARU KOTVY, KŘÍŽE A SRDCE

Nad zem se hned tak nepodíváme, vydáme se za pozůstatky asi 15 000 lidí. První cesta pod zem je ukryta pod kostelem sv. Petra a Pavla. V kryptě kostela se nachází kostnice z poloviny 15. století, která je pod kněžištěm. Spolu s kutnohorskou kostnicí patří k největším u nás. Kosti a lebky byly srovnány do obrazů kotvy, kříže a srdce – symbolů víry, naděje a lásky. Po návštěvě krypty vystoupáme na vyhlídkovou věž kostela.

— www.melnik.info

NEJŠIRŠÍ STUDNA U NÁS JE V PODZEMÍ

Celé mělnické náměstí i jeho přilehlé uličky jsou podvrtny spletitou sítí chodeb, které pochází pravděpodobně ze 13. a 14. století a část těchto chodeb je i zpřístupněna veřejnosti. Jedná se o 60metrovou chodbu na jejíž konci je studna s nejširším průměrem u nás.

PAST NA PRODEJCE LÁTEK

V minulosti se na mělnickém náměstí konaly trhy, u vstupu do staré radnice jsou zazděné dva železné pruty, které tuto dobu připomínají. Jedná se o délkové míry, český a vídeňský loket, díky kterým si kupující mohli ověřit, zda je nikdo nešidí.

Celé malebné náměstí stojí za chvíli zastavení, budete obklopeni krásnými domy a kavárnami. Dominantou náměstí je zmíněná historická radnice s barokní věží, její fasádu zdobí medailony osobností z českých dějin, které pocházejí z 19. století. Na náměstí můžeme vstoupit pod věž Pražské brány, která je nejstarší dochovanou součástí středověkého městského opevnění. V minulosti sloužila věž i jako vězení, později zde byl vybudován vodojem, z něhož byla voda čerpaná z říčky Pšovky rozváděna do městských kašen. V současné době je zde výtvarná galerie a kavárna s krásným výhledem na celé náměstí.

EXPOZICE KOČÁRKŮ A VINAŘSTVÍ V BÝVALÉM KAPUCÍNSKÉM KLÁŠTEŘE

V sousedství radnice, v bývalém kapucínském klášteře, se nachází Regionální muzeum, které je jedním z nejstarších muzeí u nás. Nachází se zde expozice věnující se vinařství, historii, přírodě a také historickým dětským kočárkům.

NA KOLE

Kolem Mělníka vede mezinárodní dálková cyklotrasa Labská stezka. Na kole můžeme vyrazit například úrodnou krajinou polabské nížiny z Mělníka do Roudnice nad Labem. Polabská stezka je na úseku od Horních Po-

čapel po osadu Zelčín vhodná i pro inline bruslaře. Tato trasa se skvělým povrchem pro všechny milovníky rychlých koleček nebo cyklistických kol, měří 20 kilometrů. V Zelčíně je navíc ZOO koutek, který je cílem rodin s dětmi.

Mělník je také skvělým výchozím bodem pro výlety na Kokořínsko.

MĚLNICKÉ KULTURNÍ LÉTO

Převážně pod širým nebem si můžete užít řadu koncertů, divadelních představení či filmů v letním kině pro děti i dospělé.

Více informací o programu naleznete na www.mekul.cz

NOVÝ BYDŽOV a **Marie Španělská**

Mé jméno je Marie Španělská a jsem česká, uherská, chorvatská a slavonská královna. Narodila jsem se 21. června 1528 v Madridu na císařském dvoře mého otce Karla V., kde jsem byla vychovávána v duchu přísného katolicismu. Můj budoucí manžel, císař Maxmilián II., naopak od mládí projevoval sympatie k nekato-lickému vyznání. Jeho otec proto doufal, že ho náš sňatek přivede opět na správnou křesťanskou cestu, takže uzavření manželství nezabránilo ani to, že jsme byli bratranec a sestřenice. K nápravě sice nedošlo, ale jinak jsme žili šťastně. A to tak, že se nám narodilo šestnáct dětí. Dospělosti se jich ale dožilo bohužel jen deset. Během manželství jsem žila převážně ve Vídni, po smrti Maxmiliána jsem se na pět let přesunula na Pražský hrad. Poté se ale zhoršily vztahy s mým synem Rudolfem, za což možná mohla i má přísná katolická výchova. A tak jsem se vrátila do mého rodného Španělska do kláštera, který založila má mladší sestra. Musím říct, že se mi ulevilo, když jsem tu zemi plnou kacířů konečně opustila. V klášteře jsem vedla klidný život až do své smrti v roce 1603.

Vždy jsem ctila vzdělanost, řád a krásu – a to vše najdete i v mém věnném městě, v Novém Bydžově. Mezi věnná města se sice připojilo jako poslední, ale založeno bylo už před rokem 1305, a to na zcela unikátním geometrickém půdorysu. Je tu toho ale mnohem víc. Nový Bydžov je město, kde se můžete vzdělat, bavit, odpočívat i sportovat. Kdybych místo Prahy žila tady, možná bych se ani nikdy do Španělska nevracela.

- Měla 16 dětí, jen 10 se jich dožilo dospělosti.
- Díky rodinným propletencům se stala tchyní vlastního bratra a tetou svých vnoučat.
- Neměla dobré vztahy se synem Rudolfem II.
- V Čechách se jí nelíbilo kvůli množství kacířů.

KRÁLOVSKÁ GEOMETRIE

Vydejte se na procházku centrem a projděte si uličky postavené na pravidelné geometrické osnově, které se říká Bydžovský čtverec. Právě díky unikátnímu půdorysu, který v Čechách nemá obdoby, bylo centrum vyhlášené památkovou zónou. Turistické trasy začínají v parku u gotického kostela sv. Vavřince, který byl postaven ve 14. sto-

UMĚNÍ, HISTORIE I SBÍRKA STAROŽITNÝCH HRAČEK

V budově spořitelny dnes najdete **Městské muzeum Nový Bydžov**, které funguje už od roku 1888. Ve dvou patrech můžete navštívit několik zajímavých expozic, které vás provedou historií i zajímavými příběhy. Dozvíte se tak detaily slavné studentské merendy nebo si prohlédnete výstavu prvního Čecha v Antarktidě, dr. Václava Vojtěcha nebo uvidíte jedinou dochovanou husitskou houfnici v zemi. Součástí muzea je také Galerie Jaroslava Prokopa, ve které je vystaveno přes 200 děl od českých i zahraničních umělců 19. a 20. století a pamětní síň profesora Bohumíra Nevyjela a jeho dcery.

Sbírka manželů Stuchlíkových potěší nejen děti, ale i dospělé, kteří si chtějí připomenout kouzlo dětství. Jejich **Muzeum hraček** v sobě

skrývá celý svět starožitných porcelánových panenek, hracích strojků, stoletých kočárků, historických vláček s funkčním kolejištěm z roku 1913 nebo loutkových divadel. Celkem najdete v šesti místnostech desítky hraček rozdělených do několika tematických okruhů. Během roku tu také pořádají různé akce pro děti i dospělé.

AREÁLY, KDE SE SNOUBÍ SPORT SE ZÁBAVOU

Pokud vás víc než historie a umění zajímá zdravý duch, nesmíte minout **areál Sportring**. Ten je ideálním místem pro všechny sportovce. Najdete tu víceúčelové sportoviště s nafukovací halou a umělým osvětlením.

Celoročně se tu tak můžete proběhnout po atletické dráze, zahrát si malou kopanou, tenis, volejbal nebo házenou, a to i ve večerních hodinách. Součástí je také dětské hřiště a minigolf. Raději si udělejte rezervaci předem.

Vyžití, a to zejména v horkém létě, najdete ve velkém **venkovním koupališti**, které leží asi půl kilometru od centra města.

PĚŠKY I NA BRUSLÍCH: NAUČNÁ STEZKA LES CHLUM

Vydejte se ven z města. Naučnou stezku Les Chlum projdete v klidu pěšky, ale můžete se projet i na kolečkových bruslích. Začíná na Metličanech u unikátní lipové aleje. Během 6 km vás na 10 tabulích seznámí se zajímavými místními rostlinami, živočichy a historickými perličkami. Takže pokud chcete vyrazit na poklidnou procházku, nebo si udělat výlet s dětmi, na kterém se i něco nového dozvědí, je to ideální volba.

letí a je tak nejstarší památkou ve městě. Trasy vás provedou i po dalších zajímavých místech. Zastavte se určitě na Masarykově náměstí, kde najdete radnici považovanou za nejhodnotnější novogotickou radnici v Česku, secesní spořitelnu s muzeem. Když budete pokračovat jižně od historického centra, dorazíte na jeden z nejstarších a nejzachovalejších židovských hřbitovů v Česku. Rozprostírá se na ploše přes půl hektaru a napočítáte tu takřka 1500 náhrobků.

Zapište si do kalendáře

21.–25. 5. | Svěcení/jaro | www.novybydzov.cz

21. 6. | Oslavy 720 let města Nový Bydžov

· Novobydžovský čtverec. Memoriál Elišky Junkové | www.novobydzovskycltverec.cz
· „Halič 1915“ aneb válka našich předků | www.novybydzov.cz

8.–11. 8. | Svatovavřínecká pouť a posvícení | www.novybydzov.cz

5.–6. 9. | Fišerův Bydžov 29. ročník | www.novybydzov.cz

15. 11. | XVII. Martinský jarmark | www.novybydzov.cz

POLIČKA a Alžběta Bavorská „Sissi“

- V 16 letech se provdala za svého bratrance rakouského císaře Františka Josefa I.
- Proslulá svou krásou a dlouhými vlasy.
- Byla zavražděna pilníkem na břehu Ženevského jezera.

Jsem Alžběta Amálie Evženie Bavorská, ale všichni mi říkali Sissi. Narodila jsem se na Štědrý den roku 1837 v Mnichově a tragicky jsem zahynula roku 1898 v Ženevě. Byla jsem rakouská císařovna, chorvatská, česká a korunovaná uherská královna. Mým manželem byl císař František Josef I., který byl zároveň mým bratrance, bláznivě jsme se do sebe zamilovali. Provdala jsem se za něj už v 16 letech a měli jsme společně 4 děti. Díky svému dětství na venkovském sídle jsem se naučila perfektně jezdit na koni a plavat. Byla jsem také proslulá svojí krásou, mojí korunou byly dlouhé, husté hnědé vlasy, které dosahovaly až na zem. Jejich česání jsem věnovala až dvě hodiny denně a na jejich mytí jsem měla vyhrazené speciální dny. Pečlivě jsem si hlídala svoji váhu, nikdy jsem nevážila víc než 55 kilo, držela jsem přísnou dietu a věnovala jsem se sportu. 7. září 1898 jsem si své vlasy umyla naposledy, 9. září mě na břehu Ženevského jezera pilníkem zavraždil anarchist Luigi Lucheni.

POLIČKA VZDÁVÁ HOLD KRÁLOVNÁM

Královské věnné město Polička vždy ctilo své královny, ale také císařovny. Některé se propály do současné Poličky, například císařovna Alžběta Kristina, matka Marie Teresie, jejíž bustu můžete obdivovat nad hlavním vchodem radnice. Ke stejné císařovně se odkazuje poděkováním i Mariánský sloup před radnicí.

CESTOVÁNÍ V UTAJENÍ

S Poličkou Sissi propojuje jedna zajímavost. Slavná císařovna totiž pro utajení při cestování používala se svým mužem Františkem Josefem I. titul Hohenems. Titul a panství Hohenemsů, kteří měli své sídlo na zámku v Bystrém u Poličky, připadlo císaři Františku Josefu I. po vymření tohoto šlechtického rodu v roce 1868, jeho obrazárnu si můžete prohlédnout právě v poličské radnici, kam byla z Bystrého převezena.

HRABĚNKA VON HOHENEMS A HROZNÁ TRAGÉDIE

Jako hraběnka von Hohenems se Sissi ubytovala i v ženevském hotelu Beau Rivage. Při procházce s přítelkyní na břehu jezera ji Luigi Lucheni bodl pilníkem přímo do srdce.

DRAMATICKÉ A ROMANTICKÉ PŘÍBĚHY V POLIČSKÉ RADNICI

Přijďte si nechat vyprávět dramatické i romantické příběhy šlechtického rodu Hohenemsů. Poličská radnice se po dvouleté obnově, kdy prošla velkou celkovou rekonstrukcí, představí v celé své krásě! Nové ko-

mentované prohlídky vám nabídnou plno příběhů, které vás zavedou do světa umění. Obrazy rodové sbírky Hohenemsů i Kabinet kuriozit hraběte Kašpara skrývají neobyčejné poklady včetně rohu bájněho jednorožce. Proměny kraje objevíte na obrazech předních krajinářů Českomoravské vysočiny. Navštívit můžete také akce z programu „Radnice ožívá“ s různorodou nabídkou pro všechny věkové kategorie.

— www.policika.org.

CO DÁLE NEVYNECHAT PŘI NÁVŠTĚVĚ POLIČKY

Rodnou světničku Bohuslava Martinů ve věži kostela

Vystoupejte do výšky 36 metrů na věž kostela sv. Jakuba. Právě zde, na tomto romantickém místě, se v roce 1890 narodil slavný hudební skladatel Bohuslav Martinů. Tatínek Ferdinand byl švec a zároveň také povězný. Držel stráž proti ohni, natahoval věžní hodiny a zvonil klekání. Světničku rodiny Martinů můžete navštívit i dnes, kromě zajímavé expozice na nás čeká krásný výhled, díky kterému budeme mít Poličku jako na dlani.

— www.muzeum-policika.cz

Prozkoumejte místní hradby

Polička se pyšní jedněmi z nejzachovalejších gotických hradeb ve střední Evropě, které sloužily jako mohutná hradba proti nepřátelům. Vystoupat na ně můžete v rámci komentované prohlídky. Středověk můžete objevovat i v expozici Historie města Poličky v místním muzeu.

Výlet na nedaleký hrad

Za návštěvu bezesporu stojí i nedaleký hrad Svojanov. Do kraje hlubokých lesů nad údolím řeky Křetínky se můžete vydat pěšky, na kole nebo autem. Nezapomeňte vystoupat na hradní věž Hlásku a rozhlédněte se z ní po širém kraji.

— www.svojanov.cz

Zapište si do kalendáře

- 1. 7.–28. 8. | každé úterý a čtvrtek ve 13:00 a 15:00 | Letní rodinné prohlídky: Návštěva u hraběnky Eleonory | www.muzeum-policka.cz
- 2., 16., 30. 7. a 20. 8. | od 15:00 | Letní kreativní dílny: Radnice tvořivá | www.muzeum-policka.cz
- 10. 7. | Koncert pro radnici | www.muzeum-policka.cz
- 16.–31. 8. | Výstava: Martinů v ilustraci | www.muzeum-policka.cz

TRUTNOV a Anna Jagellonská

Těší mě, že se můžu stát vaší průvodkyní po městě Trutnově, které bylo mým věnným městem. Jsem Anna Jagellonská, narodila jsem se v roce 1503 v Budíně a zemřela jsem v roce 1547 v Praze. Byla jsem česká, uherská a římská královna. Byla jsem dvakrát provdána per procurationem, tedy v zastoupení. Poprvé jsem ani neznala jméno mého nastávajícího! Mým milovaným mužem byl Ferdinand I. Habsburský a měli jsme krásný, věrný a láskyplný vztah. Na svět jsem přivedla celkem 15 dětí. V českých zemích jsem byla velmi oblíbená a získala jsem přezdívku Matka národa, asi pro můj humani-

smus a skromnost. Od mého pohřbu se začala v Čechách na znamení smutku nosit černá barva. Můj muž zemřel 17 let po mně, z mého skonu byl tak zarmoucen, že si podle dobových zpráv již nikdy nenechal oholit vousy a zemřel s mým obrázkem v ruce, aby mě na onom světě snadno našel.

Milé královny, dámy, i vaše ctěné doprovody, zvu vás do Trutnova, věnného města českých královen, kde na vás čekají zážitky ještě nepoznané. Začít můžete historií v centru města a skončit u dobré kávy nebo čerstvě vychlazeného piva z místního pivovaru.

- Provdána dvakrát v zastoupení.
- Manželka Ferdinanda I. Habsburského.
- Matka 15 dětí.
- Od jejího pohřbu se nosí černá barva na znamení smutku.

KDE STÁVAL HRAD, JE NYNÍ MUZEUM

Už to, že se Muzeum Podkrkonoší nachází na nejdéle trvale osídleném místě v Trutnově, je zajímavost, prapůvodně zde stával hrad. Z něho do dnešních časů přetrvalo pouze tehdejší první patro, dnes připomínající spíše podzemí, kde je restaurace. Ale zpět k muzeu. Úžasné jsou expozice s názvem Hrad, zámky a venkovské usedlosti Trutnovska. Každá z nich je představena interaktivním tematickým výjevem. Samostatná část muzejních výstav je věnovaná slavnému rakouskému vítězství v prusko-rakouské válce 27. 6. 1866.

Otevřeno je celoročně od úterý do neděle: 9:00–12:00 a 13:00–17:00

— www.muzeumtrutnov.cz

GALERIE PLNÁ DRAKŮ

V centru města se nechejte pohádkově okouzlit nevědním zpracováním pověsti o založení města Trutnova v Galerii Draka. V kronice Simona Hüttela ze 16. století se mimo jiných dochovala také tato pověst, podle níž je založení města spojeno se zabíjením ukrutného draka. V galerii je událost znázorněna unikátním mechanickým loutkovým divadlem. V další části potom můžete dlouhé minuty strávit vlastním studiem různých dračích exponátů. Poslechnete si dračí šumy, zhlédnete jeho věčná zrození nebo objevíte jeho nepolapitelnost. Svého draka galerii propůjčil i Jan Švankmajer. Galerie Draka tedy skrývá vskutku královské poklady.

— www.galeriedraka.cz

TKALCOVNA S MUZEJNÍ EXPOZICÍ V DOMĚ POD JASANEM

Malé soukromé muzeum v okrajové části Trutnova Voletinách překvapí množstvím exponátů a zejména zasvěceným a osobně prožívaným příběhem tkalcovství. Děti se dozví, jak to bylo s krtečkovými kalhotkami. Ty větší zaujme jemnost příze, kterou průvodkyně dokáže příst na kolovrátku. Sami si také můžete zkusit několik prošlupů (řad) na tkalcovském stavu. S Tkalcovnou je spo-

jena rovněž výtvarná dílna, kde si můžete sami zhotovit drobný dárek. Návštěvu lze také spojit s příjemnou procházkou s názvem Voletinský okruh, která vede kolem obnovené křížové cesty ve Voletinách, dále lesem, polem, loukou až téměř k Tkalcovně. Otevřeno je od července do srpna od středy do soboty: 10:00–15:00, jinak po předchozí telefonické domluvě.

— www.dumpodjasanem.cz

EPO1

Bylo by velkou škodou nenavštívit nové Centrum současného umění EPO1 v Poříčí. Název odkazuje k původní funkci více než

sto let starého objektu. Objevte, jak se historická budova bývalé prvorepublikové elektrárny přetvořila v umělecké centrum disponující rozsáhlou výstavní plochou, kterou dává k dispozici současnému a modernímu umění. Ať už jde o sochy, malby, instalace či fotografie. EPO1 však ve svých velkolepých prostorách neopomíná ani minulost budovy. Stálá expozice se věnuje historii poříčské elektrárny, která sahá až do roku 1912, i výrobě elektrické energie na Trutnovsku. Mimo výstav tu najdete také kavárnu a příjemné posezení. — www.epo1.cz

TRUTNOV TRAILS

Sportovně založené a odvážné královny najdou v městské části Lhota své eldorádo. Zdejší síť jednosměrných MTB stezek naplní adrenalinem i ty nejodvážnější. V krásném prostředí tajuplných Čížkových kamenů jsou citlivě v lese vybudované stezky různých obtížností včetně těch vhodných pro začátečníky a děti. Ve vlastním centru ve Lhotě je i půjčovna terénních kol.

— www.trutnovtrails.cz

Pokud vám bude počasí v Trutnově přát, můžete se osvěžit na městském koupališti nebo v nedalekém rekreačním areálu Dolce s přírodním koupáním.

A protože královským nápojem byla káva, nezapomeňte se zastavit v **Kafírně**, kde podávají a praží trutnovskou kávu nebo zajít do některé z hospůdek, v létě většinou se zahrádkou, na místní **pivo Krakonoš**.

24. 5. | Trutnovské vinařské slavnosti | www.vinaritrutnov.cz

27. 5.–1. 6. | Cirk-UFF – mezinárodní festival nového cirkusu | www.cirkuff.cz

14. 6. | Pivofest | www.pivofest.cz

14. 6. | Krakonošův cyklomaraton | www.krakonosuvcyklomaraton.cz

9.–13. 7. | Obscene Extreme festival | www.obsceneextreme.cz

7. 9. | Trutnovský jarmark | www.uffo.cz

13. 9. | Dny evropského dědictví | www.uffo.cz

20. 9. | Rýbrcoul duch hor | www.rybrcoul.com

VYSOKÉ MÝTO a Alžběta Kristýna Brunšvická- -Wolfenbüttelská

- Známa pod přezdívkou „Bledá Liz“.
- Marně čekala na mužského potomka, její jediný syn zemřel.
- Její dcera se však velmi proslavila.
- Byla donucena konvertovat.

Vítejte ve Vysokém Mýtě, které bylo mým věnným městem. Jsem Alžběta Kristýna Brunšvická- Wolfenbüttelská a narodila jsem se roku 1691 ve Wolfenbüttelu a zemřela roku 1750 ve Vídni. Říkali mi „Bledá Liz“, asi proto, že jsem měla plavé vlasy a fialkové oči. Byla jsem česká, uherská, římskoněmecká, sicilská, sardinská, neapolská, chorvatská a slavonská královna a římská císařovna. Mým manželem byl Karel VI. Habsburský a měla jsem velmi slavnou dceru. Porodila jsem čtyři děti, jediný syn Leopold však zemřel několik měsíců po svém narození. Touha po následníkovi trůnu se mi naplnila až s dcerou Marií Terezií, která se stala první a jedinou ženou na habsburském trůně. Byla jsem vychovávána v protestantské víře, kvůli sňatku jsem však musela konvertovat.

Ctěné dámy, pánové, roztomilé ratolesti, pojdte se se mnou projít po Vysokém Mýtě. Rozevřete si deštníky proti slunečním paprskům. Začít můžeme hned v Městských sadech a parcích, kterých zde máme skutečně požehnaně. Korzovat můžeme v Havlíčkových, Masarykových nebo Jungmannových sadech a zavítáme také do Botanické zahrady.

KRÁSA NA ČTYŘECH KOLECH: MUZEUM KAROSÁŘSTVÍ

Naše další kroky povedou do Muzea karosářství, expozice Regionálního muzea Ve Vysokém Mýtě. Protože nejen muži milují krásné vozy, nablýskané karosérie a vítr ve vlasech. Automobilový design je ve Vysokém Mýtě tradičně spojen s rodinnou firmou Carrosserie Sodomka, která se ve 30. letech proslavila výrobou elegantních karoserií pro nejrozličnější světové a československé značky. Pokladem výstavy je elegantní kabriolet Aero 50 Dynamik z roku 1940. Uvidíte zde i limuzínu Tatra 57B nebo pancéřovaný vládní speciál Škoda VOS.

— www.muzeumkarosarstvi.cz

KDE V LÉTĚ ZAZÁŘÍTE V PLAVKÁCH? NA TYRŠOVĚ PLOVárnĚ!

V letních horkých měsících určitě rádi navštívíte historickou plovárnu z roku 1933. Vodní plocha má z poloviny písčité sestupné dno, což je ideální pro rodiny s dětmi. Z vodních radovánek láká vyzkoušení tobogánu nebo skluzavky. Rozsáhlý zelený areál vybízí k odpočinku a opalování, je doplněn i pískovým volejbalovým hřištěm, najdete zde také minigolf. — www.plovarna-vm.cz

ZA HISTORICKÝMI SKVOSTY

Pojďme si společně připomenout místní historii při procházce po vysokomýtských pamětihodnostech. Do města můžeme vstoupit Pražskou a Litomyšlskou bránou. Jména bran jsou odvozena od míst, ke kterým cesty směřovaly. Všechny městské brány jsou pozůstatkem městského opevnění ze 14. století. A Pražskou bránou nemusíte pouze projít,

ale z velké věže se vám naskytne i malebný výhled, při dobrém počasí uvidíte i Krkonoše či hory Orlické. Nad portálem brány byla v roce 2013 obnovena freska podle návrhu Mikoláše Aleše. Mikoláš Aleš ozdobil také přiléhající dům Na Střelnici, který patřil spolku ostrostřelců. Litomyšlská brána je nejfotogeničtější symbolem města. Na počátku 20. století bránu na objednávku města vyzdobil opět Mikoláš Aleš: na předměstské straně brány vytvořil fresku sv. Jiří bojujícího s drakem, heraldický symbol Vysokého Mýta. Obdivovat můžeme také část původních hradeb, Klášterskou a Vodárenskou baštu či věž Karasku.

NÁMĚSTÍ PŘEMYSLA OTAKARA II.

Centrem městského života vždy bylo nezvykle velké čtvercové náměstí přístupné dvanácti ulicemi, vždy dvěma v rozích a jednou ve středu každé strany. Plocha náměstí zabírala tolik místa, že do prostoru v hradbách se vešla pouze jedna okružní ulice obíhající spojitě celé město. Přes náměstí, kde se čile obchodovalo, procházela od Pražské k Litomyšlské bráně obchodní stezka.

Tip nejen pro královnu koloběžku: Na náměstí se nachází také místní Infocentrum. Zde si můžete půjčit koloběžku a projet se po historickém centru pěkně v kolo-běhu.

— infocentrum.vysoke-myto.cz

KOSTEL SV. VAVŘINCE A ZVONICE

Počátky kostela spadají do 14. století, svojí současnou podobu získal díky novogotické přestavbě v 19. století. Celému interiéru kostela dominuje hlavní oltář s obrazem Nanebevzetí Panny Marie z roku 1728 od Petra Brandla, toto dílo je řazeno k největším skvostům barokního umění ve východních Čechách. V kostele se nachází i pozoruhodná cínová křtitelnice z r. 1499.

GALERIE VE ZVONICI

Galerie ve Zvonici se nachází na náměstí Vaňorného a prohlédnout si zde můžeme sezónní výstavy v netradičním prostoru s krásným výhledem na město. Zvonice byla postavena v letech 1583–85 a měla zajišťovat zázemí pro zvony, které příliš zatěžovaly věže kostela sv. Vavřince.

AUTODROM

Toužíte vyzkoušet něco trochu nevšedního, co se možná zdánlivě k dámám nehodí? Zkuste se přijít podívat na motokárové či motocyklové závody. A když se zrovna nezavodí, tak na vysokomýtském autodromu přesto najdete zábavu pro celou rodinu. Můžete si půjčit motokáry, děti a mládež určitě ocení dopravní hřiště a skatepark.

— www.autodromvmyto.cz

NA KOLO

Nejen pro milovnice rychlých sjezdů je určen areál na Vinicích, kde si vyberete z triaiových tratí různých obtížností. Součástí je také pumptracková dráha, která je určená k dovednostní jízdě.

TIP NA VÝLET NEJEN ZA KLOBOUKY

Která z nás by nemilovala elegantní klobouky! Zajedte si na výlet na nedaleký Zámek Nové Hradky, kde jich mají hned celou galerii. Krásu květin můžete zase obdivovat v místních zámeckých zahradách.

Zapište si do kalendáře

31. 5. | Mint Market | www.mintmarket.cz

7. 6. | Sodomkovo Vysoké Mýto | www.muzeum-myto.cz

14. 6. | Mikádofest | www.svc-mikado.cz

20. 6. | Noc v galerii | galerie-vm.cz

5.–7. 9. | Městské slavnosti | www.vysoke-myto.cz

letní SOUTĚŽ

SOUTĚŽTE S NÁMI a do 30. 9. 2025
navštivte alespoň 3 královská věnná města.

V turistických informačních centrech sbírejte razítka, vyplněný soutěžní arch následně zašlete naskenovaný e-mailem na info@vennamesta.cz.

Více informací k soutěži na www.vennamesta.cz.

jméno _____

příjmení _____

e-mail _____

datum _____

Soutěžící souhlasí se zpracováním osobních údajů:

☐ Soutěže se může zúčastnit pouze fyzická osoba, starší 18 let s adresou pro doručování na území České republiky (dále jen „Účastník“). Účastník svou účastí v soutěži vyjadřuje dobrovolně svůj výslovný souhlas s pravidly a současně uděluje v souladu se zákonem č. 110/2019 Sb., zákon o zpracování osobních údajů, bezplatný souhlas se zpracováním osobních údajů poskytnutých Pořadatelem. Účastník soutěže bere na vědomí, že poskytnutí osobních údajů je dobrovolné, a že může kdykoliv písemně, na adrese Pořadatele, požádat o ukončení zpracování svých osobních údajů či jejich likvidaci.

DVŮR KRÁLOVÉ NAD LABEM

Městské informační centrum
Švehlova 400
544 01 Dvůr Králové nad Labem
tel.: +420 730 182 895
e-mail: info@mudk.cz
www.dvurkralove.cz

HRADEC KRÁLOVÉ

Turistické informační centrum
Eliščino nábreží 626
500 03 Hradec Králové
tel.: +420 727 827 947
email: info@hkinfo.cz
www.hkinfo.cz

CHRUDIM

Turistické informační centrum
Resselovo náměstí 1
537 01 Chrudim I
tel.: +420 469 657 821
e-mail: info@chrudim-city.cz
www.chrudim.eu
www.chrudimsky.navstevnik.cz

JAROMĚŘ

Turistické informační centrum
nám. Československé armády 16
551 01 Jaroměř
tel.: +420 491 847 220
e-mail: tic@jaromer-josefov.cz
www.jaromer-josefov.cz

MĚLNÍK

Turistické informační centrum
Legionářů 51
276 01 Mělník
tel.: +420 602 679 552
e-mail: infocentrum@mekuc.cz
www.ticmelnik.cz

NOVÝ BYDŽOV

Turistické informační centrum
Husova třída 1370
504 01 Nový Bydžov
tel.: +420 778 407 881
e-mail: tic@novybydzov.cz
www.novybydzov.cz

POLÍČKA

Informační centrum Polička
Palackého nám. 160
572 01 Polička
tel.: +420 461 724 326
e-mail: info@ic.policka.org
www.ic.policka.org
www.policka.org

TRUTNOV

Turistické informační centrum
Krakonošovo nám. 72
541 01 Trutnov
tel./fax: +420 499 818 245
e-mail: info@ictrutnov.cz
www.trutnov.cz
www.ictrutnov.cz

VYSOKÉ MÝTO

Informační centrum
nám. Přemysla Otakara II. 96
566 01 Vysoké Mýto
tel.: +420 465 466 112
e-mail: infocentrum@vysoke-myto.cz
www.vysoke-myto.cz
infocentrum.vysoke-myto.cz

vennamesta.cz